

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
FISKALINĖS SUTARTIES ĮGYVENDINIMO KONSTITUCINIO ĮSTATYMO
NR. XII-1289 PAKEITIMO
KONSTITUCINIS ĮSTATYMAS**

2025 m. d. Nr.
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio
įstatymo Nr. XII-1289 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinį įstatymą Nr. XII-1289 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
FISKALINĖS SUTARTIES ĮGYVENDINIMO
KONSTITUCINIS ĮSTATYMAS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šiuo įstatymu nustatomos fiskalinės drausmės taisyklės, siekiant sudaryti sąlygas valdžios sektoriaus finansų tvarumui ir tvariam Lietuvos ekonomikos augimui bei įgyvendinti fiskalinę sutartį – 2012 m. kovo 2 d. Belgijos Karalystės, Bulgarijos Respublikos, Danijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Estijos Respublikos, Airijos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Vengrijos, Maltos, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Rumunijos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

Šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos arba vartojamos 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamente [\(EB\) Nr. 479/2009](#) dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo su visais pakeitimais, 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente [\(ES\) Nr. 549/2013](#) dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje su visais pakeitimais, Reglamente [\(ES\) 2024/1263](#), Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme, Lietuvos Respublikos fiskalinės valdysenos įstatyme, Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme.

3 straipsnis. Valdžios sektoriaus fiskalinės drausmės taisyklė

1. Kiekvienais metais grynųjų išlaidų augimas, išreikštas procentais, turi neviršyti grynųjų išlaidų augimo ribų.

2. Grynųjų išlaidų augimo ribas, išreikštas procentais, nustato Lietuvos Respublikos Seimas 5 iš eilės einantiems metams, įskaitant einamuosius ir 4 ateinančius metus. Jeigu pagal Reglamento [\(ES\) 2024/1263](#) 14 straipsnį Lietuvos koregavimo laikotarpis pratęsiamas ne daugiau negu 3 metais, grynųjų išlaidų augimo ribos nustatomos visam koregavimo laikotarpiui.

3. Seimas grynųjų išlaidų augimo ribas nustato ne vėliau negu per 10 darbo dienų po to, kai Lietuvos Respublikos Vyriausybė pateikia Seimo nutarimo dėl grynųjų išlaidų augimo ribų nustatymo projektą.

4. Kiekvieniems metams nustatomos tokios grynųjų išlaidų augimo ribos, kad jų nustatymo metu kiekvienų metų struktūrinis balansas vienos dešimtosios tikslumu būtų ne mažesnis negu –1 procentas bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP), išskyrus šio straipsnio 5, 7 ir 8 dalyse nurodytas aplinkybes.

5. Grynųjų išlaidų augimo ribos gali būti nustatytos tokios, kad jų nustatymo metu struktūrinis balansas būtų mažesnis negu –1 procentas BVP, jeigu tenkinamos visos šios lankstumą suteikiančios sąlygos:

1) $I_t - I_{t0} \geq -1 - SB_t$, kai $I_t - t$ metų, kuriems nustatomos grynųjų išlaidų augimo ribos, centrinės valdžios bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo išlaidos, išskyrus Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, (toliau – BPKF išlaidos), I_{t0} – BPKF išlaidų 5 pastarųjų pasibaigusių metų vidurkis pagal faktinius valdžios sektoriaus finansų duomenis (toliau – faktiniai duomenys), žinomus rengiant Seimo nutarimo dėl grynųjų išlaidų augimo ribų nustatymo projektą, SB_t – struktūrinis balansas, pagal kurį nustatomos grynųjų išlaidų augimo ribos t metams vienos dešimtosios procentinio punkto BVP tikslumu. I_t ir I_{t0} matuojami procentais BVP, o šių rodiklių skirtumas ($I_t - I_{t0}$) apvalinamas vienos dešimtosios procentinio punkto BVP tikslumu;

2) pagal vėliausių pasibaigusių metų faktinius duomenis arba Europos Komisijos naujausius viešai paskelbtos prognozės einamiesiems metams duomenis, Lietuvos valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis vienos dešimtosios procentinio punkto tikslumu yra mažesnis negu 60 procentų ir valdžios sektoriaus balansas yra didesnis negu –3 procentai BVP;

3) nustatomos grynųjų išlaidų augimo ribos atitinka Reglamento [\(ES\) 2024/1263](#) 9 straipsnio 3 dalį.

6. Seimas, nustatydamas grynųjų išlaidų augimo ribas pagal šio straipsnio 5 dalį, nustato BPKF išlaidų rodiklio tikslines reikšmes milijonų eurų tikslumu.

7. Kai, pagal vėliausių pasibaigusių metų faktinius duomenis arba Europos Komisijos naujausius viešai paskelbtos prognozės einamiesiems metams duomenis, Lietuvos valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis vienos dešimtosios procentinio punkto tikslumu yra lygus arba didesnis negu 60 procentų ir (arba) valdžios sektoriaus balansas yra lygus arba mažesnis negu –

3 procentai BVP, grynujų išlaidų augimo ribos nustatomos pagal Reglamento [\(ES\) 2024/1263](#) 6–8 straipsnius.

8. Grynujų išlaidų augimas vietoj Seimo nustatytų grynujų išlaidų augimo ribų turi atitikti šias Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas Lietuvai metais, kuriais jos taikomos ir atitinka kitokias grynujų išlaidų augimo ribas:

1) rekomendaciją dėl perviršinio deficito padėties ištaisymo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnį;

2) rekomendaciją dėl perviršinio disbalanso ištaisymo pagal 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą [\(ES\) Nr. 1176/2011](#) dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo;

3) rekomendaciją dėl nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos pagal Reglamentą [\(ES\) 2024/1263](#).

9. Šio straipsnio 1–8 dalių nuostatos dėl grynujų išlaidų augimo ribų dydžių ir jų nustatymo tvarkos netaikomos tiems metams, kuriems pagal Reglamento [\(ES\) 2024/1263](#) 25 straipsnį taikoma bendroji nukrypti leidžianti išlyga.

10. Metais, kuriems rengiant ir tvirtinant Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą nėra Seimo nustatytų grynujų išlaidų augimo ribų, grynujų išlaidų augimas vienos dešimtosios procentinio punkto tikslumu turi atitikti ne mažesnę negu –1 procento BVP struktūrinį balansą, jeigu netaikomos šio straipsnio 8 ir 9 dalių nuostatos.

4 straipsnis. Atitiktis valdžios sektoriaus fiskalinės drausmės taisyklei ir procedūros, taikomos nukrypus nuo šios taisyklės

1. Jeigu, pagal faktinius duomenis, nuo pirmųjų galiojančio Seimo nutarimo dėl grynujų išlaidų augimo ribų nustatymo metų sukauptas grynujų išlaidų augimas vienos dešimtosios tikslumu daugiau negu 0,1 procentinio punkto BVP viršijo Seimo nustatytas grynujų išlaidų augimo ribas ir Europos Sąjungos Taryba nėra pateikusi šio įstatymo 3 straipsnio 8 dalyje nurodytų rekomendacijų:

1) Ministras Pirmininkas, naudodamasis Vyriausybės Europos Komisijai ir Europos Sąjungos Tarybai pateiktoje metinėje pažangos ataskaitoje pateikta informacija, iki einamųjų metų gegužės 31 dienos Seime žodžiu paaiškina nustatytų grynujų išlaidų augimo ribų viršijimo priežastis;

2) šis viršijimas kompensuojamas artimiausiais planuojamais metais, einančiais po einamųjų metų. Tais metais planuojamos grynosios išlaidos turi būti mažesnės viršijimo apimtimi (milijonų eurų tikslumu), palyginti su grynujų išlaidų suma, apskaičiuota pagal Seimo nustatytas grynujų išlaidų augimo ribas;

3) Vyriausybė kartu su artimiausių planuojamų metų tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu Seimui pateikia informaciją apie priemones, kuriomis planuojamas grynujų išlaidų augimo ribų viršijimo kompensavimas.

2. Jeigu, pagal faktinius duomenis, grynujų išlaidų augimas vienos dešimtosios tikslumu daugiau negu 0,1 procentinio punkto BVP viršijo grynujų išlaidų augimo ribas, atitinkančias

šio įstatymo 3 straipsnio 8 dalyje nurodytas Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas tais metais, kai jos taikomos Lietuvai, Ministras Pirmininkas, naudodamasis Vyriausybės Europos Komisijai ir Europos Sąjungos Tarybai pateiktoje metinėje pažangos ataskaitoje pateikta informacija, iki einamųjų metų gegužės 31 dienos Seime žodžiu paaiškina nustatytų grynąjį išlaidų augimo ribų viršijimo priežastis.

3. Jeigu grynąjį išlaidų augimo ribos buvo nustatytos pagal šio įstatymo 3 straipsnio 5 dalį ir BPKF išlaidų pagal faktinius duomenis ir nustatytų BPKF išlaidų skirtumas buvo neigiamas ir bent 0,1 procento BVP mažesnis negu grynąjį išlaidų pagal faktinius duomenis bei sukauptas grynąjį išlaidų augimo ribas atitinkančių grynąjį išlaidų skirtumas, Ministras Pirmininkas, naudodamasis Vyriausybės Europos Komisijai ir Europos Sąjungos Tarybai pateiktoje metinėje pažangos ataskaitoje pateikta informacija, iki einamųjų metų gegužės 31 dienos Seime žodžiu pateikia nustatyto BPKF išlaidų rodiklio nepasiekimo priežastis.

5 straipsnis. Savivaldybės biudžeto fiskalinės drausmės taisyklė

1. Tam tikrų metų savivaldybės biudžeto balansas ir sukauptas 3 iš eilės einančių metų savivaldybės biudžeto balansas negali būti mažesni negu –4,5 procento tų metų savivaldybės biudžeto pajamų. 3 iš eilės einančių metų savivaldybės biudžeto balansų sukaupta reikšmė apskaičiuojama sudedant kiekvienų atitinkamų metų biudžeto balanso rodiklio reikšmes, išreikštas tų metų biudžeto balanso ir biudžeto pajamų procentine išraiška.

2. Savivaldybės skola pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolos sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ar kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, (toliau – savivaldybės skola) negali viršyti 60 procentų (Vilniaus miesto savivaldybės – 75 procentų) tam tikrų metų savivaldybės biudžeto pajamų.

3. Savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ar kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus (toliau – savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas) negali viršyti 20 procentų tam tikrų metų savivaldybės biudžeto pajamų.

6 straipsnis. Atitiktis savivaldybės biudžeto fiskalinės drausmės taisyklei ir procedūros, taikomos nukrypus nuo šios taisyklės

1. Savivaldybė, vertindama savo biudžeto atitiktį savivaldybės biudžeto fiskalinės drausmės taisyklei, gali iš savo biudžete patvirtintų asignavimų atimti asignavimus, skirtus Europos Sąjungos ir kitai tarptautinei finansinei paramai bendrai finansuoti, įskaitant tinkamų finansuoti išlaidų daliai tenkantį pridėtinės vertės mokestį, išskyrus iš valstybės biudžeto gautus asignavimus, skirtus Europos Sąjungos ir kitai tarptautinei finansinei paramai bendrai finansuoti.

2. Jeigu savivaldybės tam tikrų metų biudžeto balanso rodiklio reikšmė pagal faktinius duomenis buvo mažesnė negu –4,5 procento tų metų savivaldybės biudžeto pajamų, šis viršijimas turi būti kompensuojamas iki 3 metų laikotarpio, kuriam taikoma savivaldybės

biudžeto fiskalinės drausmės taisyklė, pabaigos. Jeigu šis nuokrypis nekompensuojamas iki 3 metų laikotarpio, kuriam taikoma savivaldybės biudžeto fiskalinės drausmės taisyklė, pabaigos ir sukauptas to paties 3 metų laikotarpio savivaldybės biudžeto balansas yra mažesnis negu – 4,5 procento tų metų savivaldybės biudžeto pajamų, kitus 3 iš eilės einančius metus savivaldybei netaikoma šio straipsnio 1 dalis ir savivaldybės biudžetas turi būti planuojamas ir vykdomas taip, kad sukauptas 3 iš eilės einančių metų biudžeto balansas būtų nuokrypio apimtimi (milijonų eurų tikslumu) didesnis negu –4,5 procento tų metų savivaldybės biudžeto pajamų.

3. Jeigu pagal pastarųjų pasibaigusių metų faktinius duomenis buvo nustatyta, kad savivaldybės skola viršija 60 procentų (Vilniaus miesto savivaldybės – 75 procentus) tų metų savivaldybės biudžeto pajamų, savivaldybės biudžetas artimiausiais planuojamais ir vėlesniais metais turi būti subalansuotas arba perteklinis tol, kol, pagal statistinius duomenis, skolos ir pajamų santykis nebevirsija 60 procentų (Vilniaus miesto savivaldybės – 75 procentų).

4. Jeigu pagal pastarųjų pasibaigusių metų statistinius duomenis buvo nustatyta, kad savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas viršija 20 procentų tam tikrų metų savivaldybės biudžeto pajamų, savivaldybės biudžeto sudarymo lankstumo taisyklė, nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, savivaldybės biudžetui netaikoma tol, kol savivaldybė viršija šią ribą.

5. Savivaldybės, nesilaikiusios savivaldybės biudžeto fiskalinės drausmės taisyklės, meras iki birželio 30 dienos Seimo Biudžeto ir finansų komitete žodžiu paaiškina nesilaikymo priežastis ir pateikia informaciją apie priemones, kuriomis planuojama kompensuoti nuokrypį.

Lietuvos Respublikos
fiskalinės sutarties įgyvendinimo
konstitucinio įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva [2011/85/ES](#) dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms su pakeitimais, padarytais 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva [\(ES\) 2024/1265](#).

2. 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) 2024/1263](#) dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 1466/97](#).

“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2026 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2025 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Pirmasis 3 metų laikotarpis, nurodytas šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, prasideda šio įstatymo įsigaliojimo metais. Kiekvienas kitas 3 metų laikotarpis prasideda vėlesniais metais po prieš tai pasibaigusio 3 metų laikotarpio.

4. Įsigaliojus šiam įstatymui kituose teisės aktuose nuorodos į Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme apibrėžiamas išskirtines aplinkybes laikomos nuorodomis į nukrypti leidžiančią išlygą, taikomą pagal 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą [\(ES\) 2024/1263](#) dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas [\(EB\) Nr. 1466/97](#).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas